

De Rosdoek

De Rosdoek 143 · September 2012

Heemkundige Studiekring “De Acht Zaligheden”

**“Uitgeslapen
mensen kiezen
voor een betaalbaar
kwaliteitsmatras.”**

**UW BEDDENSPECIALIST
VANAF 1981**
**WONINGINRICHTING
DE WIN EERSEL**
ODRADASTRAAT 48 • TEL. 515016

***Voor al uw thuiszorg en
hulp in de huishouding,
bel Zorgcentrum Merefelt !***

Zorgcentrum Merefelt

*Zorgcentrum Merefelt maakt deel uit van de
Regionale Stichting Zorgcentra de Kempen
Bezoekadres: Parklaan 2, 5504 GB Veldhoven
Mooier Merefelt rekeningnummer Rabobank West*

*www.rszk.nl
Tel.: 040-253 50 40
1345 79 445.*

Afb. voorzijde: Leden van de Burgerwacht van Casteren, 1917

De Rosdoek 143

September 2012

Daar komen de schutters

De Burgerwacht in Hoogeloon, Hapert, Casteren en Bladel

Bart Beex 4

Familiageschiedenis

De familie Van der Aalst

Piet Frins 18

Tuieren, gewad en nog wat

Reacties op eerder gepubliceerde artikelen

Harrie Grielen 23

Heemkundig Allerlei

Het probleem over het ontstaan van de Odrada-verering

De verering van Sint Lucia in Steensel

Kees Cornelissen 27

De Rosdoek is een uitgave van

Heemkundige Studiekring “De Acht Zaligheden”.

Verschijnt 4 x per jaar. Volgende nummer in december 2012.

ISSN 1384-086X

Redactie:

K. Cornelissen, Eersel, 0497 - 512208

P. Frins, Eersel, 0497 - 512197

H. Grielen, Eersel, 0497 - 512897

P. Vermeulen, Veldhoven, 040 - 2531817

E-mailadres redactie: p.vermeulen40@upcmail.nl

Secretaris: E. Lavrijsen, 0497 – 843909. E-mail: evert.lavrijsen@gmail.com

Website: www.hskdeachtzaligheden.nl

DAAR KOMEN DE SCHUTTERS

De Burgerwacht in Hoogeloon, Hapert, Casteren en Bladel

Aan het eind van de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) gist het in grote delen van Europa. Ook in Nederland. Als reactie worden er in diverse gemeenten Burgerwachten opgericht. Wanneer in het interbellum de rust weerkeert, krijgt de Burgerwacht steeds meer het karakter van een gezellige schietvereniging, gesubsidieerd door het Rijk en de gemeente. Zo ook in de Kempen. Er worden regelmatig schietwedstrijden georganiseerd tussen de verschillende burgerwachten verenigd in de Federatie Burgerwachten "Kempenland". Dat er in de Kempen een groot aantal mensen belangstelling had voor een gewapende burgerwacht laat zich waarschijnlijk mede verklaren uit de rijke tradities van de plaatselijke schutterijen. De dorps- en roomse cultuur geven een eigen kleur aan het fenomeen. Na opheffen en liquidatie zullen diverse leden hun weg vinden richting de gilden die nieuw leven werden ingeblazen zoal niet heropgericht. Een aantal zal zich tijdens de oorlogsjaren actief in het verzet gestort hebben.

Weinig sporen resteren nog. In het landschap een enkele schietberg die dienst deed als kogelvanger, met soms nog aanwezig de contouren van de schietbaan, met enig geoefend oog waar te nemen. Schietbanen veelal gelegen op (randen van) open heideterreinen, weg van de bewoonde wereld. In de schietberg zelf restanten van de gebruikte munitie voor zover door de jeugd niet opgegraven en soms omgesmolten. Dan nog een enkele foto en stukken in de archieven. Uit de gemeentelijke archieven volgt een beschrijving van de Burgerwachten in de voormalige gemeentes gefuseerd tot de huidige gemeente Bladel. Voor een eerder artikel over Burgerwacht De Beerzen en haar historische context zij verwezen naar De Rosdoek van juni 2008.

Historische context

In de tweede helft van de negentiende eeuw industrialiseert en urbaniseert de westerse samenleving in rap tempo. Meer en meer mensen verlaten de traditionele agrarische sector en treden in loondienst. In het bijzonder in de steden zijn de levensomstandigheden van de arbeider zwaar. Werkloosheid, loonverlaging en armoede liggen immer op de loer. Voedingsbodem voor sociale (arbeiders)bewegingen. Vakbonden, de kerken en politieke partijen werpen zich in de strijd.

De eerste partij op socialistische grondslag in Nederland is de Sociaaldemocratische Bond (SDB) met als voorman de voormalige predikant Ferdinand Dommel Nieuwenhuis. Zij streven naar een marxistisch-socialistische samenleving zonder particulier bezit van de productiemiddelen. De benodigde veranderingen beoogt men via een revolutie. Desondanks wordt aan verkiezingen deelgenomen en zo komt Domela Nieuwenhuis in 1888 in de Tweede Kamer. Na opstappen van de radicale tak gaat men in 1900 op in de, in 1894 als alternatief voor de SDB opgerichte, SDAP. Uitgangspunt van de SDAP, onder leiding van (mede)oprichter en voorman Troelstra, is een democratisch streven naar een socialistische maatschappij waarin de belangrijkste industrieën en delfstoffen in handen van de Staat zijn. Na afsplitsing van de orthodox-marxistische vleugel (later CPN) gaat de partij op reformistische grondslag verder. Het socialistisch streven richt zich op zaken als algemeen kiesrecht, sociale wetgeving (sociale verzekering, kinderarbeid, onderwijs, lengte arbeidsdag, woonruimte), de oorlog in Atjeh, afschaffen van leger en vloot en invoeren van de republiek. Zaken waar, naast de arbeidende klasse, menig maatschappelijke groepering in die tijd een gevestigd belang in heeft.

Dat geldt in de sterk verzuilde samenleving ook voor de Rooms-katholieke Kerk. Haar sociale leer, en daarmee route naar een geïndustrialiseerde samenleving, is verwoord in de encycliek *Rerum Novarum* (Over nieuwe dingen), in 1891 door Paus Leo XIII geschreven. Veroordeeld worden zowel het marxistisch-socialisme als het oningetoomd kapitalisme. Gepleit wordt voor samenwerking

van arbeid en kapitaal op basis van een rechtvaardig loon, recht op eigendom en solidariteit met de zwakkeren. Daartoe ziet men vanuit Rome een rol voor de overheid en vakbonden.

Verkiezingsposter van de SDAP uit 1918 (Albert Hahn sr.)

Het is binnen de hiervoor geschetste maatschappelijke context dat, nadat in Rusland in 1917 de Oktoberrevolutie plaatsvindt en het ook in Duitsland onrustig wordt met het einde van WO-1, Troelstra eind 1918 zijn historische rede houdt en de tijdgeest schetst als rijp voor grote maatschappelijke veranderingen. Een rede met daaraan gekoppeld een 'Programma van Eisen' waarin de gevestigde politieke, religieuze en maatschappelijke elite een dreiging van acute revolutie bespeurt. Met de vrees voor maatschappelijke ontwrichting zij een gemeenschappelijke vijand, het rode gevaar, gevonden. De oprichting van de Bijzondere Vrijwillige Landstorm op 15 november 1918 en het aanmoedigen van het vormen van gemeentelijke vrijwillige burgerwachten vinden een vruchtbare voedingsbodem binnen deze tumultueuze maatschappelijke context.

De burgerwachten dienen vooral ter handhaving van de lokale openbare orde en veiligheid. In een aan burgemeesters gerichte circulaire van 26 november 1918 pleit de Minister van Binnenlandse Zaken voor het oprichten van burgerwachten.

‘Met het oog op de mogelijkheid, dat, mocht nog eens oorlogsgevaar ons bedreigen, het leger niet zal kunnen meewerken tot handhaving van de orde en rust, is het dringend noodzakelijk dat de politie zich kan doen bijstaan door vrijwillige burgerwachten. Trouwens, ook bij binnenlandse onlusten kunnen zodanige wachten onschatbare diensten bewijzen’.

Als gevolg van het hoe langer hoe meer stabiliseren van de politieke situatie en het feit dat het gevaar van revolutionaire omwentelingen steeds verder naar de achtergrond verdwijnt, vermindert het aanvankelijke enthousiasme navenant. Met het voortschrijden van de tijd leeft de economie op, verdwijnt de algehele onrust, wijzigen politieke partijen hun antiparlementaire opstelling, krijgen de vakbonden een stevige plek in het bestel en worden sociale rechten handen en voeten gegeven. Het gevaar van een revolutionaire omwenteling is geweken. Het gevaar van links is gepareerd. Burgerwachten raken ‘in ruste’.

De opleving van de economie na WO-1 blijkt echter maar van korte duur. Een tijd van recessie volgt; loon, werkgelegenheid en sociale rechten van de arbeider zijn opnieuw bedreigd. Massale werkloosheid en armoede als gevolg van het instorten van de beurs in New York in oktober 1929. De gevolgen zijn desastreus. Productie vermindert, investeringen zakken in, voorraden lopen op, prijzen en winsten dalen. Massale ontslagen en lagere inkomens als resultaat. Oproer als gevolg van verlagen van werkloosheidsuitkeringen. De politiek-maatschappelijke context is grondig gewijzigd. Politieke stromingen zijn gewijzigd, het socialisme en marxisme zijn afgesplitst en de parlementaire weg wordt door vrijwel eenieder als aangewezen beschouwd. Nu dreigt het gevaar van rechter, nationalistisch en fascistische zijde.

Lidmaatschap van een dergelijke groepering betekent automatisch uitsluiting van de burgerwacht. Het lidmaatschapsverbod van de SDAP vervalt echter als die partij in 1934 officieel afstand neemt van haar revolutionaire plannen en belooft om de democratie te eerbiedigen en de parlementaire regels in acht te nemen. Voorzitter van de SDAP, Koos Vorrink, brengt het als ‘rode’ burgerwachter zelfs tot de rang van majoor. Kortom: de burgerwacht krijgt een nieuwe, rechtse, impuls in de jaren dertig van de vorige eeuw. Tot het begin van WO-2 zullen zij ter beschikking staan van het lokale gezag. Zo ook in de toenmalige gemeenten Hoogeloon en Bladel.

Burgerwachten Hoogeloon, Hapert en Casteren

In het Verslag van den toestand der gemeente Hoogeloon c.a. over het jaar 1919 meldt het gemeentebestuur dat er in de drie dorpen Hoogeloon, Hapert en Casteren in dat jaar een Burgerwacht is opgericht met ieder een afzonderlijk bestuur en commandant. Het aantal leden bedraagt voor Hoogeloon en Hapert ieder circa 100 en voor Casteren 50. Commandanten zijn respectievelijk de heren Gooskens, Spooren en Maas.

“In den wapenhandel wordt steeds elke week geoefend, waaruit telkens blijkt de groote animo der leden om zich terdege te oefenen, om bij eventueele revolutie met succes de revolutionnaire elementen te kunnen weerstaan. Mede is in ieder dorp een corps vrijwillige landstormers, welke meer speciaal opgericht ter verdediging der bestaande regeering.”

Men sluit zich aan bij de federatie Burgerwachten “Kempensland”. Jaarlijks houdt men wedstrijden in federatieverband waaraan een tiental afdelingen van burgerwachten en tezamen honderden schutters deelnemen. Ter bekostiging van de prijzen in de vorm van huishoudelijke en luxe artikelen en medailles draagt de gemeente jaarlijks een halve cent per inwoner bij in de vorm van een subsidie.

*Leden van de
Burgerwacht van
Casteren 1917*

Bij circulaire van inspecteur Burgerwacht, ondertekend door “waarnemend inspecteur res. Luitenant-kolonel, adjudant in B.D. van hare Majesteit der Koningin”, vraagt deze in 1933 aandacht voor de uitsluiting van het lidmaatschap van fascistien, nationalistien en socialistien. Hij noemt een tiental clubs bij naam, waaronder de NSB en NSDAP.

Eerst in 1934 laat men in verenigingsverband statuten opstellen en goedkeuren. Bij Koninklijk Besluit krijgen de ‘Hoogeloonse, Hapertsche en Casterensche Burgerwacht’ de gevraagde rechtspersoonlijkheid, tegen kostenvergoeding van 50 gulden, toegekend op 5 juni 1934.

Tot 1934 zijn er 2 schietbanen in gebruik binnen de gemeente Hoogeloon. Allereerst is dat die op Molenheide in Hoogeloon. De kogelvanger bevindt zich op 100 meter in noordelijke richting van de schutter. Het is een open baan (zonder poorten) en de waarnemingspost is van het open type. Er wordt geschoten met scherpe patronen en zogeheten Marga-patronen (ontwikkeld voor kamerschietoefeningen). Het terrein zelf is van de gemeente en de opstal is eigendom van de burgerwacht.

In Hapert legt men, ter vervanging van die op de Koeberg, eind 1934 een nieuwe schietberg aan op de Schouwberg. Deels in de vorm van werkverschaffing. Volgens bestek en tekening moet ongeveer 1500 m³ grond worden afgegraven en met de kruiwagen worden afgevoerd. Voorzitter Hermans en commandant Chris Worm vinden dat teveel voor de leden en laten de gemeente extra personeel inrukken. Op de 100 meter lange baan wordt in westelijke richting geschoten met scherp en met margapatronen. Nabij het doel bevindt zich een gesloten waarnemingspost. Al op 7 en 21 juli 1935 houdt de federatie een schietwedstrijd in Hapert. Een tiental verschillende burgerwachten hebben een kleine 300 deelnemers ingeschreven.

*De in verval
geraakte
schietberg van
Hoogeloon 2012*

Tijdens de mobilisatie moeten de burgerwachten hun activiteiten staken en de wapens inleveren. Reden dat de burgerwachten op 27 april 1939 verzoeken aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken om omgedoopt te worden tot vrijwillige burgerwachten.

Op dat moment is in Hoogeloon voorzitter J. Smeets en secretaris P.M. van Beers. In Hapert zijn dat P.C. Claassen en P. Spooren, in Casteren J. Mollen en J. van der Heijden. Op 29 augustus 1939 worden de wapens ingeleverd bij Magazijnen Artillerie. Volgens de opgemaakte inventarissen gaat het dan in Hoogeloon (onder commandant Willems) om 47 geweren, 1 kamerschietoefenings-

geweer (KSO), een paar duizend patronen en het nodige aan extra materieel. In Hapert blijkt men te beschikken over 28 geweren (waarvan 1 in reparatie bij Hembrug) en 1 revolver. In Casteren, onder leiding van commandant De Kinderen, heeft men 50 geweren waarvan 1 KSO.

Ontwapend verzoekt men op 26 september 1939 om de beschikking te krijgen over 47 en 27 plus 49 sabels of klewangs voor de respectieve verenigingen. Om vervolgens een maand later toch maar te vragen om een aantal, zij het minder dan oorspronkelijk, geweren. Eerst in maart 1940 krijgt men de vertrouwelijke mededeling van de Commissaris der Koningin dat vanuit Burgerwacht Rotterdam aan burgerwachten buiten de Vestiging Holland een aantal geweren ter beschikking gesteld zullen worden. En uiteindelijk op 1 mei 1940 krijgt men van de Inspectie Burgerwacht een geheim schrijven dat er 30 geweren en 30 patronen per geweer ter beschikking zullen komen. En dat die op 3 mei per speciaal transport op bepaald tijdstip zullen arriveren. Op 4 mei blijken die ook daadwerkelijk aangekomen te zijn zo leert een ondertekende verklaring in het gemeentelijk archief. Niet lang daarna moeten de spullen weer worden ingeleverd. Voor Casteren bevindt zich een verklaring in het archief dat dit gebeurde op 16 mei. In Hapert zouden de geweren ingeleverd zijn aan passerende Duitse troepen richting België. Zonder bewijs van ontvangst af te geven. De rest zou ingeleverd zijn in Eindhoven; ook weer zonder bewijs van afgifte.

Recente vondsten op de schietberg van Hoogeloon

Binnenlandse Zaken en Duitse autoriteiten geven vervolgens opdracht tot opheffen en liquideren van de Burgerwacht. Burgemeester Panken woont de afscheids- of slotbijeenkomst van Hoogeloon en Casteren op 29 augustus en Hapert op de dag daarvoor persoonlijk bij. De verklaring van opheffen en liquidatie geschiedt op 10 oktober 1940. Gelijktijdig worden de banen overgedragen aan de gemeente. Die van Hapert komt ter beschikking voor gebruik door militairen en politie en wordt eind 1940 overgedragen aan de gemeente. Die van Hoogeloon geraakt in verval.

Vereeniging “De Bladelsche Burgerwacht”

Op 1 juli 1919 wordt voor de duur van 29 jaar opgericht de Bladelse Burgerwacht.

“Zij stelt zich ten doel, het wettig gezag –en geen ander- na daartoe door dat gezag te zijn opgeroepen in het bestrijden van revolutionaire aanrandingen en bedreigingen van de openbare (hieronder mede begrepen de maatschappelijke) orde en rust daadwerkelijk te steunen en tegen verzet te verdedigen, zoomede na oproeping als bovenbedoeld dat gezag te steunen bij de bestrijding van de gevolgen van natuurrampen en andere daarmee gelijk te stellen buitengewone gebeurtenissen”. (art. 2 statuten)

Dit doel tracht zij te bereiken “langs wettigen weg en wel:

1. door bij aanrandingen, bedreigingen of verzet als in het vorig artikel bedoeld:
  - a: tegen de bedrivers, al dan niet gewapenderhand, op te treden;
  - b: burgerlijke diensten te verrichten;
2. door bij rampen en gebeurtenissen als in het vorig artikel bedoeld de noodige hulp te verleen.” (art. 3)

Wat betreft oefeningen staat in artikel 4 van de concept-tekst van de statuten dat zij, om haar taak naar behoren te kunnen vervullen, geregeld oefeningen houdt in de wapenhandel. De goedgekeurde tekst heeft het, zonder daarbij te spreken over wapens, over “voor zoveel nodig en mogelijk de oefeningen en bijeenkomsten, welke voor het bereiken van dat doel vereist worden”.

Lid kunnen zijn inwoners van Bladel, ouder dan 18. En zonder opgave van reden kunnen personen geweigerd worden en het lidmaatschap verliezen. Het bestuur bestaat uit minstens 7 leden en bemoeit zich niet met de bevelvoering. Dat is aan de commandant of hopman (indien bestaand uit slechts 1 vendel of minder). De commandant wordt door de burgemeester benoemd terwijl de voorzitter gekozen wordt uit hun midden.

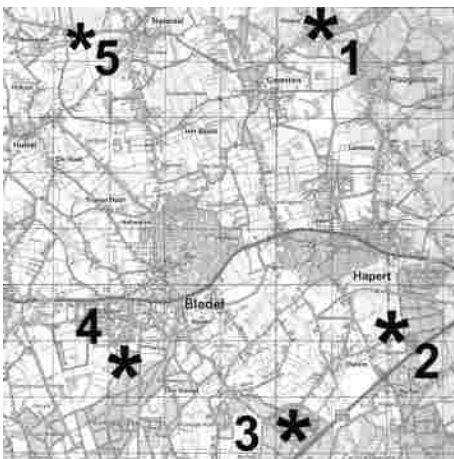
De schietberg van Bladel

De statuten worden, op verzoek, door het Ministerie van Justitie voorgedragen voor Koninklijke goedkeuring, wat al geschiedt op 7 november 1919.

Burgemeester Goossens constateert dat de burgerwacht in de jaren 1929-1930 een kwijnend bestaan leidt. Hij wijdt dat aan het feit dat commandant Seuntjens te druk is met werk en gezin. Na zachte aandrang legt die zijn functie vrijwillig neer en A. Mariën, actief lid vanaf 1 juli 1919, volgt hem op per 1 januari 1931. De burgerwacht bloeit als nooit te voren. Het ledental verdubbelt, er worden regelmatig oefeningen gehouden en deelgenomen aan wedstrijden. De burgemeester zorgt er ook hoogstpersoonlijk voor dat deze een medaille als onderscheiding krijgt toebedeeld. De media berichten hiervan.

“Dit teeken zal niet alleen hem eeren en prikkelen tot méér, doch het zal ook de leden ten zeerste verheugen en ook hen aanzetten tot nog meer activiteit en aldus strekken tot grooter bloei onzer Burgerwacht, hetwelk ook de omgeving zooals Reusel en Lage Mierde zal opwekken tot krachtiger optreden.”

De eerder geschetste roerige jaren '30 geven sowieso een impuls aan het fenomeen Burgerwacht. De screening van leden krijgt extra aandacht alsook de bewaking en afsluiting van wapen- en munitiemagazijnen die zich niet bevinden in een garnizoensplaats van land- of zeemacht. De Inlichtingenstaat uit 1931 van de toestand in Bladel leert dat er 42 geweren met bajonet zich in Bladel bevinden. De opslagplaats bevindt zich in het gemeentehuis, terwijl 5 geweren, zonder patronen, daarvan in bewaring zijn bij leden. De grendels zijn uit de geweren verwijderd en berusten bij de commandant in de brandkast. Tralies zijn er voor het raam en de binnendeur is nog extra afgesloten. Als extra voorziening wordt beschouwd dat de bergplaats vastgebouwd is aan een bewoond huis. Leden uit Netersel oefenen met geweer op een doel voor een opgehoogde heuvel nabij de molen van Netersel. Menig zondaguurkje wordt daar doorgebracht, zo weet de 80-jarige Willem van Hoof anno 2011 nog te herinneren denkend aan het lidmaatschap van zijn vader die tevens bij de marechaussee was.

Locaties schietbanen

- 1. Hoogeloon*
- 2. Koeberg*
- 3. Schouwberg*
- 4. Bladel*
- 5. Netersel*

In juni 1939 worden nieuwe statuten vastgesteld op voordracht van het bestuur H. Craens (voorzitter), H. Klessens, J. Duis, W. Kraayvanger, H. de Beijer, Th. Tielemans en P. Tijssen. Het verzoek tot erkenning als vrijwillige burgerwacht wordt koninklijk goedgekeurd op 7 februari 1940.

Dan is men feitelijk al ontwapend in het kader van de mobilisatie en heeft de gemeente wapens, uitrusting en munitie per vrachtauto verstuurd naar het artilleriemagazijn in Gorinchem. Of het verzoek om de beschikking te krijgen over een minimaal aantal wapens -5 exclusief 1 kamerschietoefengeweer- is gehonoreerd, laat zich via de gemeentelijke archieven niet achterhalen. Wel dat in 1940 de burgerwacht wordt opgeheven en geliquideerd. Een bijzonder nakomende brief is die van 30 oktober 1940 die een gespecificeerde lijst bevat van (15) wedstrijdprizen van de voormalige Burgerwacht Bladel als laatste bezittingen. Deze is gericht aan de secretaris-generaal waarnemend Hoofd van het Departement van Binnenlandse Zaken. Toch niet de eerste de beste die zich hier mee bezighoudt, zou je zo zeggen. Het gaat om 14 medailles en 1 kruis (1^e prijs Kring Kempenland 1935). Finaal worden deze per aangetekende zending op 9 juli 1941 gezonden naar de inspecteur-generaal Nederlandse Politie. Dat zal zijn als reactie op het telegrafisch verzoek vóór 16.00 uur 11 juli 1941 te berichten of de Burgerwacht is geliquideerd overeenkomstig de circulaire van 29 mei 1941. Daar werd dus braaf aan voldaan. En 'braaf' lijkt de burgerwacht bijzonder te karakteriseren. Zeker in de Kempen.

Kempense couleur

Burgerwachten werden in heel Nederland opgericht. Een Nederland dat in verschillende mate geïndustrialiseerd en geürbaniseerd was. Ook een nog sterk verzuild Nederland. De maatschappelijke inbedding van het verschijnsel verschilde dan ook regionaal. De Kempen was nog in zeer sterke mate te karakteriseren als een agrarische harmonische en 'brave' samenleving waarin gezagsdragers als overheid, pastoor, koning, industrieel, politieman en militair niets te vrezen hadden. Vreesde men in meer stedelijke omgevingen voor een interne vijand, in de Kempen zou het toch

moeten gaan om onbekende krachten van buiten waar de sociale controle geen vat op heeft gehad. Een gemeenschappelijke vijand. Tegenstanders uit de eigen lokale samenleving zullen er niet geweest zijn. Dat laat zich al snel vertalen als trouw en dienstbaar aan Gezag, Koningshuis en Kerk.

Burgerwacht Knegsel

Fotomateriaal van elders toont geüniformeerde burgerwachten en gezagstekens van rang. In het westen van het land zijn er burgerwachten met muziekkorpsen, bereden afdeling te paard, medische groepen en seinafdelingen. Allemaal zaken die sterk doen denken aan een hiërarchische en militaire organisatie. Niets van dat alles in de Kempen. Hoogstens een slaande trom vooraan in de stoet naar de schietbaan. Gezelligheid en opsier. Illustratief is wellicht de foto van de burgerwacht van Casteren.

Een groep jonge mannen, geweren en een man op een paard. Je zou kunnen zeggen dat archetypisch het paard fierheid en kracht symboliseert. In veel culturen wordt het paard ook in verband gebracht met verovering en superioriteit. Zo staat een ruitersstandbeeld voor beheerste kracht. Wanneer je foto's van burgerwachten van elders bekijkt, zie je ook wel fietsen en auto's mede afgebeeld op groepsfoto's.

Nieuwe verworvenheden, maar ook, evenals het paard, staan zij voor mobiliteit. En daarmee beheersing van een territorium. Speciale aantrekkingskracht en dan vooral voor jonge mensen heeft het geweer als symbool voor macht, strijd, mannelijkheid en weerbaarheid. Het staat ook voor vrijheid. Een vrij man mag zichzelf en zijn waarden verdedigen.

De schietoefeningen vormden in de Kempen de centrale activiteit en naar verwachting dé motiverende factor. Daarmee was tevens het gat gevuld dat was gevallen met het opheffen van de schutterijen aan het begin van de 20ste eeuw. De burgerwacht ontwikkelde zich dan ook snel tot een gezelligheidsvereniging. En evenals de schutterij voor WO-1 en na WO-2, speelde zij een ceremoniële rol bij kerkelijke activiteiten zoals fotomateriaal van de burgerwacht van Knegsel toont. Eerst in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw zou er sprake zijn van een revolutie: een culturele. Begeleid met een opleving van het schuttersgilde met ook daar in het vaandel Praal, Gezagstrouw, Geweer en Gezelligheid; een braaf verpozen in de schaduw van de plaatselijke elite gevormd door de gemeentelijke autoriteit en de katholiek leidsman.

Bart Beex

FAMILIEGESCHIEDENIS

In de komende Rosdoeken wordt een bekende familie uit Eersel geportretteerd. Het betreft een familie waarvan de leden zich al generaties lang verdienstelijk hebben gemaakt in de Eerselse samenleving. Beschreven wordt de familiegeschiedenis en hun betrokkenheid bij Eersel. In Rosdoek 143 is dit de familie:

Van der Aalst

In de Rosdoek nr. 142 van juni 2012 staat een interessant artikel over Geert van der Aalst en in het bijzonder over de talloze aantekeningen die gevonden zijn in het kladschrift dat hij bijhield gedurende de tijd dat hij op het Streekmuseum in Eersel actief was.

De familie Van der Aalst kan met ere genoemd worden als zijnde een echte Eerselse familie.

Zoals in de vorige Rosdoek vermeld komen de Van der Aalst'en van oorsprong niet uit de Kempen, maar uit de omgeving van Son.

Vanaf medio 18e eeuw woonde de familie echter al in Eersel en meerdere familieleden waren o.a. meer dan 2 eeuwen actief betrokken bij de O.L.Vrouwe Gilde van Eersel. Het stamhuis stond en staat nog steeds op Schadewijk nr. 5 tegenover de manege.

Wie beter dan Albert van der Aalst kan vertellen en weet alles over de familie Van der Aalst. Albert, die inmiddels de gezegende leeftijd van 87 jaar heeft bereikt, is zeker geen onbekende in Eersel.

Geboren op de Voort B71 (nu nr.6) waar zijn vader (Martinus) en zijn moeder (Johanna Maas) een boerderij hadden, groeide hij op in een groot gezin van 11 kinderen (7 jongens en 4 meisjes).

Helaas overleed zijn vader veel te vroeg in 1928 toen Albert nog amper 3 jaar oud was, hij groeide op zonder de steun van zijn vader.

Albert heeft samen met zijn vrouw Diny jarenlang een boerderij gehad op de Voort. Nadat hij hiermee in 1979 gestopt was is hij betrokken geraakt bij het oprichten van het Streekmuseum aan de Kapelweg. Zonder enige voorkennis, anders dan dat hij alles afwist

van de Kempische mens en het Kempische leven, nam hij de uitdaging aan om als conservator van het Museum aan de slag te gaan. Zijn devies was "*handen aan de schop*" en doorzetten. "*Kan niet*" kende hij niet en overal ging hij op af. Met zijn persoonlijke charme en doorzettingsvermogen gingen vele deuren open, maakte hij vele vrienden in de wereld van de musea en kreeg hij veel dingen voor elkaar die anderen niet lukten.

En zo groeide het Streekmuseum uit tot een goed draaiende organisatie waar jaarlijks tot 20.000 bezoekers op af kwamen. Met name de Smokkelroute was en is nog steeds een topnummer.

Vanuit deze functie als conservator werd hij veelvuldig gevraagd een bijdrage te leveren aan het culturele leven in Eersel. Als laatste functie uit talloze anderen, mag niet onvermeld blijven zijn inzet voor de Oud-Indië-veteranen en de totstandkoming van een prachtig herdenkingsmonument achter het Gemeentehuis.

De bijgaande prachtige foto - gemaakt rond 1933 - geeft een beeld van de familie Van der Aalst in het begin van de vorige eeuw en veel leden van de huidige familie zullen hierop zeker een van hun voorvaderen herkennen.

De foto is gemaakt ter gelegenheid van het 25 jarig huwelijksfeest van het bruidspaar Adrianus van der Aalst en Anna Maas en is genomen voor de deur van hun boerderij op Schaak.

Albert van der Aalst wijst er op dat deze foto 's middags genomen is want toen waren alle kinderen uitgenodigd. Zoals gebruikelijk in die tijd was het 's middags feest voor de kinderen en 's avonds voor de volwassenen.

Op onderstaande foto zit Albert op de voorste rij tweede van rechts tussen zijn broer Nol op de hoek en zijn neef Tinus.

Het is voor het nageslacht wellicht best interessant om te weten wie er toen allemaal op deze foto stonden. Daarom heb ik Albert gevraagd precies aan te geven wie "*wie is*" op deze foto.

Bovenste rij vlnr 1-2-3-4-5-6-7-8-9

2e rij van boven vlnr 10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20

3e rij van boven vlnr 21-22-23-24-25-26

4e rij (onderste) vlnr 27-28-29-30-31-32-33-34

- 1 Jan, de zoon van Adrianus
- 2 Wilhelmiën Maas, dochter van Peter Maas
- 3 Geert van der Aalst, zoon van Adrianus
- 4 Willem, oudste zoon van Adrianus
- 5 Jan Maas
- 6 Trien v/d Aalst, dochter van Adrianus en getrouwd met Huub v/d Ven uit Steensel
- 7 Drieka v/d Aalst, dochter van Adrianus en als non ingetreden
- 8 Trien Maas eveneens non en dochter van Jan Maas (5) en Annie Maas
- 9 Peer Maas in het dorpsleven bekend als Peer van de Voort
- 10 en 11 waren burens van tante Betje in Oerle
- 12 tante Betje uit Oerle
- 13 Antoinet van der Aalst, zus van Adrianus

- 14 Ida Maas
- 15 Hanneke Maas, de vrouw van Martinus en de moeder van Albert
- 16 tante Bina Maas, vrijgezel
- 17 Ida Sledders getrouwd met Arnoldus Maas
- 18 Arnoldus Maas
- 19 Theo, zoon van Adrianus
- 20 Jan Preek (?)
- 21 Grada Maas, dochter van Arnoldus Maas
- 22 Adrianus van der Aalst
- 23 Mien van der Aalst, getrouwd met Toon Schellens
- 24 Anna Maas
- 25 Tine, zus van Albert van der Aalst
- 26 Maria Maas
- 27 Nol Maas, zoon van Jan Maas (5)
- 28 Riek van der Aalst, gehuwd met van Sambeek
- 29 Wim van der Aalst, zoon van Theodorus van der Aalst
- 30 Piet Maas, zoon van Nol Maas
- 31 Sjaak Maas, broer van Piet Maas
- 32 Tinus van der Aalst, neef van Albert
- 33 Albert van der Aalst
- 34 Nol van der Aalst, broer van Albert

Toch nog wat meer informatie over het verhaal achter deze foto.

Laten we beginnen met het jubilerende bruidspaar Adrianus van der Aalst en Anna Maas.

Adrianus was de zoon van Johannes van der Aalst (geboren 04-03-1835) en Hendrika Jacobs.

Deze Johannes van der Aalst was een zoon van Georgius van der Aalst (geboren 1798/99 en Elisabeth Verheyen).

Georgius van der Aalst was een zoon van Johannes van der Aalst (geboren 1773 in Zeelst) en Johanna Antonisse.

Johannes van der Aalst was een zoon van Georgius van der Aalst (geboren 1744 in Son) en Henrica Karzemakers.

Verder de spotlight op (nr.14) Theo van der Aalst - zoon van Adrianus. Theo is voor de historici in Eersel een bekend persoon.

Theo ging met 55 jaar met pensioen en besteedde zijn verdere leven aan het nader vastleggen van de historie van Eersel. Hij was o.a. een kei in het leesbaar maken van oude geschriften (transcriberen) en dank zij hem is veel kennis bewaard gebleven.

Een persoon mag niet overgeslagen worden en dat is tante Betje op de foto de vrouw staande links met het Kempische mutsje. Zij is de enige vrouw die een hoofdtooi draagt, dat overigens in die tijd erg normaal was. Tante Betje was getrouwd geweest met Jan Smolders maar vroeg weduwe geworden Ze woonde in Oerle en de neven en nichtjes gingen er graag op vakantie, “*want je mocht er zoveel eieren als je wilde!*” aldus Albert.

In het verleden waren praktisch alle “*VanderAalsten*” boeren die op de arme zandgrond hier in de Kempen hun brood trachten te verdienen.

Dat de familie in hoge mate betrokken was met het sociale leven in Eersel bewijst onder andere hun jarenlange lidmaatschap en betrokkenheid bij de “*Guld*”, het Onze Lieve Vrouwengilde.

In het officiële gildeboek van het O.L.Vrouwe Gilde wordt in 1876 melding gemaakt van het feit dat Jan van der Aalst “*Hoofman*” geworden is. Zijn zoon - Adrianus - neemt die functie op zeker moment over en diens zijn kleinzoon zet deze traditie vandaag de dag voort.

Zoals gezegd waren de “*Van der Aalsten*” vroeger boeren die met hard werken en veel doorzettingsvermogen hun brood verdienden. Dat de jongere generatie daar heden ten dage zijn voordeel mee doet, bewijst de aanwezigheid in het dorp van nogal wat zelfstandige ondernemers die onder de naam Van der Aalst vandaag de dag een bloeiende zaak hebben opgebouwd.

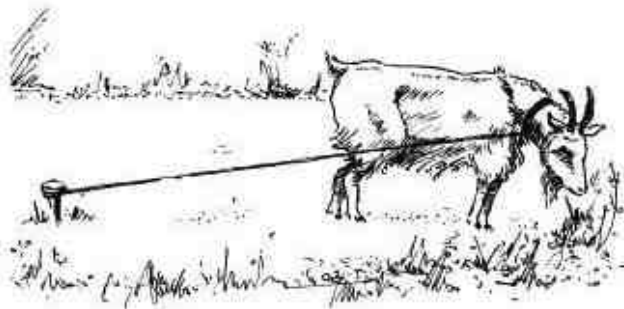
Piet Frints

TUIEREN, GEWAD EN NOG WAT

Commentaar op of aanvulling van artikelen in onze Rosdoek komt – gelukkig! – nog met enige regelmaat voor. Dat is plezierig, want een reactie bewijst niet alleen dat een bijdrage gelézen wordt, maar ook kan prikkelen om er iets mee te doen. En dat is zeker de bedoeling van een blad als het onze. Nummer 142 gaf aanleiding tot een tweetal reacties.

Onze secretaris, Evert Lavrijsen, attendeerde op De Brabantse Spreekwoorden van Hein Mandos en Miep Mandos – van de Pol, waarin ook een flink aantal zegswijzen en spreekwoorden die met dat “tuien” te maken hebben. Omdat niet iedereen over dit standaardwerk beschikt (het staat overigens wel in onze heemkamer), hierna een klein overzicht van wat er over “tuien” te lezen is. Het komt uit de zesde, verbeterde druk (2003), blz.463-464:

tuier *Hedde oewen tuier op?* Heb je je tuier op? 1. Heb je je eten op? (*Teuren* = het weiden van een dier dat vastzit aan een paal door middel van een lang touw, zodat het in een kring grazen kan.) Varianten: *Den teur afhebben* 2. Het eten op hebben : *Den teur af laten weiden* 3. iemand zijn eten op laten eten 4. *iemand laten betijen* (Oost-Brab.’87); *D’n eersten tuier is eraf* 5. het beste is weg (Oost-Brab.’40). (Voor 4 zie ook: *uittuieren*) Sint-Oedenrode (J) 1900.

getuierd staan; zie: **tuieren**

tuier *Z'n tuier afhebbe.* Zijn tuier afhebben. 1. Klaar zijn met de rondgang; de hele familie bezocht hebben. Variant: Aan het eind van z'nen tuier zijn 2. zijn beste krachten verspeeld hebben (Oost-Brab.'87).

tuieren *Getuird staan.* Getuird staan. Niet van huis weg kunnen. (Zie ook: baas -3-. Oost-Brab.(Bi)'40

tuieren *Wijer willen weiden dan je geteurd staat.* Verder willen grazen dan de tuier toelaat. Meer willen doen, dan je kunt. Varianten: *Nie verder weien . . .* (Oost-Brab.'86); . . . *as den draad is; . . . as ze gebonden zijn* (Zie ook: lengte) Oost-Brab.'87

tuierstaak *Z'n èjge an den ursten teurstaak vet wèèje.* Zich aan de eerste tuierstok vet grazen. Met de eerste de beste vrijer of vrijster trouwen. Variant: *Ge moet oe nie aan de eerste tuier doodweien* = je moet niet met het eerste vriendje trouwen (Sint-Oedenrode '74)

Een flink aantal, soms heel boeiende of verrassende uitdrukkingen die samenhangen met of verwant zijn aan het “teuieren” dat Geert van der Aalst gebruikte. Wat opvalt is, dat de door het echtpaar Mandos genoteerde zegswijzen allemaal afkomstig zijn uit Oost-Brabant en dus ook in onze streek, de Kempen, beslist niet onbekend zullen zijn (geweest?).

Daniel Vangheluwe – zeker niet onbekend bij lezers van de Rosdoek - leverde zelfs twee aanvullingen. Niet alleen op Geerts woord “gewad”, maar ook op recent onderzoek van Eersel (Kerkebogten). Eerst die op “gewad”.

Het Gewad

Uit het artikel in de Rosdoek blijkt duidelijk, dat Geert van der Aalst die veldnaam zelf kende en gebruikte. Hij noemt de Schilder bij de Brielen, de Ronkert en als laatste de “gewadden” als een rivierovergang.

We kunnen de Gewadden op de kadasterkaart van 1830 zelfs heel precies plaatsen: op de nummers B330 en B331. Die percelen zijn weilanden die aan de Run zijn gelegen ter plaatse “Kwadewas”. Waarschijnlijk was dit een *voorde* - een rivierovergang - in de weg die, komend van Boevenheuvel, toegang gaf tot Eersel. Van daaruit zien we een pad (of is het een weg?) rechtstreeks door de akkers naar de kerk lopen. Deze plaats was eens (vóór 1400) de grens tussen Brabant en het land van Luik. Deze veldnaam is een redelijk unieke naam. Het Gewad duidt allereerst op een doorwaadbare plaats. Misschien was het ook een plaats die verdedigd werd. Hans van Hall vermeldt een soortgelijke term “wez” in het Loonse Beringen in een akte uit 1211 waar de vrijheid beschermd werd door grachten met vier “wez” of overgangen. Deze “wez” waren waarschijnlijk doorwaadbare plaatsen waar de wegen die uit het centrum kwamen, op vier punten de gracht van de vrijheid kruisten. Eersel was trouwens ook een vrijheid maar dan iets later dan 1211. Een aandenken aan een afscheiding of doorgang van de weg naar de vrijheid Eersel is de veldnaam “Boschpoort” van percelen F172 en F180. Deze percelen waren plaatsen waar de weg uit Den Bosch (’s-Hertogenbosch) de vrijheid en de marktplaats Eersel binnenkwam. Er zijn verder geen aanwijzingen dat hier sprake was van een wal of een gracht.

Verder noemt Van der Aalst het perceel “de Ronkert”. Dit perceel vinden we terug in de heide aan de Walikerkant van de Run en het is op de kadasterkaart het eeuwsel C322. De Brielen liggen eveneens aan de overkant van de Run, maar in de richting Boevenheuvel. In 1830 is dit grote perceel begroeid met dennenbos.

Een hopplantage

In zijn publicatie van de opgraving op Kerkebogten vermeldt Michel Lascaris de vondst (vondstnummer 14) van een *hopplantage* uit de 17de of de 18de eeuw.¹ Combineren we de kaart op Plaat 7 in zijn publicatie met de fig. 10.1 en 10.2 dan wordt duidelijk dat de hopplantage zich bevond op de percelen kadastraal B412 en B413

---

¹ Lascaris 2011 p.125-126 en fig 10.1 in 10.2.

(van het kadaster van 1830). Deze percelen heetten in het kohier van de belastingen van 1791 “in de Hoeven”. Ten oosten hiervan ligt een akker die “de Hoef” heet en waar ik de pachthoeve van de abdij van Tongerlo in Eersel situeer. De pachthoeve lag namelijk in het gehucht Hoogstraten en de veldnaam “de Hoeve”, verwijst vaak naar een pachthoeve. Zeer waarschijnlijk hoorde de hopplantage bij de hoeve van Tongerlo. Zeker weten doen we het niet, maar een hopplantage was juist iets voor een pachthoeve, waar niet direct voor de levensbehoefte werd geproduceerd. Aangezien de pachthoeve na de Tachtigjarige oorlog verdween, zou de plantage dus ouder kunnen zijn dan Lascaris schrijft.

Literatuur:

Hans van Hall, 2011, “Eijsden, een vrijheid met Luikse stadsrechten. Een rechtshistorische schets van de ontwikkeling van een *Minderstadt* tussen Maas en Rijn (ca. 1300-ca. 1550)”, uitgeverij Verloren, Hilversum.

Michel Lascaris, 2011, “Opgravingen in Eersel-Kerkebogten. Landschap en bewoning in de Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd, Zuidnederlandse Archeologische Rapporten 44, Archeologisch Centrum Vrije Universiteit, Amsterdam.

Harrie Grielen
Evert Lavrijsen
Daniël Vangheluwe

HEEMKUNDIG ALLERLEI

Het probleem over het ontstaan van de Odrada-verering

Het is mij een volslagen verrassing dat mijn eenvoudig artikel over de verering van St. Odrada zulk een angstig gevoel bij de Jaak Jansen in Balen oproept die meteen vreest voor een welles-nietes verhaal. Alle belangrijke studies over de verering van St. Odrada zijn verschenen vóór 2006, d.w.z. voordat het boek “Relieken, echt of vals” van Mark Strijdonck en anderen verscheen. J.Jansen kon er derhalve in zijn studie “De Heilige Odrada van Balen. Bouwstoffen voor de kunstgeschiedenis.” Deel 1, 1990 geen gegevens uit puren. Evenmin kon drs. A. Speetjes erover reppen in haar doctoraal scriptie “De Vita Odrada: het kapittel van Alem en de verering voor de heilige Odrada (1100-1400), 1999. Ook in de studie van prof. dr. A.J. Bijsterveldt over Alem en de verering aldaar van de heilige Odrada in B.I.N. 1 blz.103-109 is hier uiteraard niets te lezen.

Wat is er dan toch de hand? Het kaaksbeen dat in Balen als relik bewaard wordt, behoort toe aan een vrouwelijke persoon die in de 8ste-9de eeuw geleefd heeft.

En dit is toch het been dat in Balen gezien wordt als een kaakbeen van Odrada. Jansen zegt: “Over de plaats van geboorte spreekt hij (Strijdonck) zich niet uit in zijn onderzoek. Die link werd wel gemaakt door Kees Cornelissen. Welke redelijke argumenten hij hiervoor aanhaalt is mij bijzonder onduidelijk”. Toch geef ik in het begin van mijn artikel in Devotionalia 182 aan waarom ik na het lezen van

“Relieken, echt of vals” van mening ben dat Odrada in Alem geboren is. Ik geloof namelijk helemaal niet in één element van de legende n.l. dat Odrada na haar dood door een span paarden of ossen, op een al of niet uitgeholde boomstronk gelegd, van Scheps/Millegem naar Alem gebracht zou zijn. Bovendien wordt pas voor het eerst in de 13de eeuw vermeld dat Odrada in Scheps geleefd zou hebben. Dat omstreeks deze tijd in Balen en Scheps de verering van Odrada ontstaan is na de verering van deze heilige in Alem is mij duidelijk. Mij interesseert voorlopig het onderzoek naar de geschiedenis van Odrada, die in de laat-Merovingische of vroeg-Karolingische periode geleefd zou hebben. Wanneer de onderkaak van Odrada niet van haar maar van een andere vrouw zou zijn - een zeer onwaarschijnlijke mogelijkheid die M. van Strijdonck openlaat - waarom zou de Bossche bisschop Zoesius die onderkaak dan in de roerige Reformatietijd hebben laten opgraven en naar een veilige plaats overbrengen?

Ik wacht in spanning een nieuwe studie af en blijf iedereen in Balen, Scheps, Milligem en waar ook de verering van St. Odrada gunnen.

Kees Cornelissen

De verering van Sint Lucia in Steensel

Velen van ons weten dat de H. Lucia al ontelbare jaren in Steensel vereerd wordt. Hoeveel jaren is de meesten nauwelijks bekend. Verondersteld wordt dat de bedevaart naar Steensel al gehouden werd in het einde van de 14de eeuw. Immers hoe kan een gemeenschap van ca. 60 personen in die tijd een fraaie kerktoeren bouwen anders dan met de bijdragen van pelgrims. Wel weten zeker dat de oudste klok in de oude kerktoeren dateert uit 1495. En bijzonder hierop is een insigne dat de gieter in opdracht van wie dan ook heeft aangebracht. – zie het proefschrift van E. van Loon-Van de Moosdijk, 1998. “Goet ende wael gheraect. Versierings-motieven op luid- en speelklokken in de Middeleeuwen en Renaissance in het hertogdom Brabant (1300 – 1559).-

In deel 3 van “Heilig en Profaan” vermeldt H. van Beuningen, sinds 1945 de initiator van de studie van de tinnen pelgrimsinsignes die in

prof. A.M. Koldewey, D. Kicken en H. van Asperen, enthousiaste medewerkers gekregen heeft, dat zich in de verzameling van zijn familie een pelgrimsinsigne bevindt met de afbeelding van SUNTE LESY (V)AN STEENSEL (inv.nr. 4064) dat opgegraven is in 's-Hertogenbosch. Dit betekent dat er vóór 1495 zeker al een bedevaart naar Sint Lucia bestond. Immers de afbeelding op de torenklok is nagenoeg identiek aan het hierbij afgebeelde insigne.

Bovendien is het gieten van slechts enkele insignes in die tijd een te kostbare aangelegenheid. Ze werden gegoten in zeer grote of tamelijk grote hoeveelheden naargelang de bekendheid van de bedevaartplaats, zoals blijkt uit overgeleverde boeken.

Grote af- en opgravingen zoals in het Verdronken Land van Zuid-Beveland, Arnemuiden en 's-Hertogenbosch kennen we in onze Kempen niet. Toch zou een of andere speurder met een metaaldetector mogelijk nog eens een insigne van St. Lucia kunnen vinden.

Wanneer deze er melding van maakt, wordt wellicht duidelijk dat de bedevaart naar St. Lucia in Steensel, met welk doel ook, ouder is dan we nu weten.

De tijd van de tinnen pelgrimsinsignes wordt ca. 1550 uitgeluid door het bekende bedevaartvaantje omdat het papier minder kostbaar is geworden en de drukkosten goedkoper dan het gieten van de tinnen insignes.

Heilig en Profaan 3, H. van Beuningen e.a., 1300 laatmiddeleeuwse insignes uit openbare en particuliere collecties. 440 blz. met fraaie afbeeldingen. Prijs € 67,50 ISBN 978-90-9026619-0

Kees Cornelissen

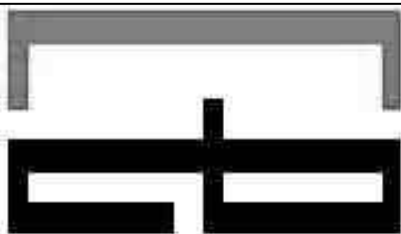
Ad Kokx v.o.f.

Witgoed

Sigarenmaker 10D
5521 DJ Eersel
Tel. (0497) 51 33 69
Fax (0497) 53 43 65
E-mail: info@adkokxwitgoed.nl
Internet: www.adkokxwitgoed.nl

reparatie en verkoop van was- en koelapparatuur

Combinatiebouw

Kuiper 8 - 5521 DH - Eersel

productie en engineering van schakel- en besturingspanelen

De boeken die besproken worden in
de boekenplank zijn verkrijgbaar bij

De Boekenlegger

Ook voor uw buitenlandse bestellingen bent u
bij ons van harte welkom

Nieuwstraat 28A 5521 CC Eersel

Tel.: 0497-512551 Fax.: 0497-513179

www.de-boekenlegger.nl info@de-boekenlegger.nl

Bij inleveren van
deze bon krijgt u
een Kerastase
ritueel t.w.v.
€15.00 voor €7.00.
Heeft u vragen?
Bel ons gerust!

www.denbarbier.nl, Hint 4, 5521 AH Eersel, 0497-514026

CHINEES-INDISCH-RESTAURANT

美華酒家

"MEI WAH"

5503 BK VELDHOVEN
Burg. v. Hoofflaan 83-89
Tel. 040-2534732
Fax. 040-2547073

5615 AB EINDHOVEN
Leenderweg 86
Tel. 040-2117557

Dagelijks geopend van: 11.00-22.30 uur
Exclusieve accommodatie voor Uw:
partijen - familiediners - lunch of diner met
zakelijke relatie - personeelsavonden - etc.

DE ONZE MUZENVAL

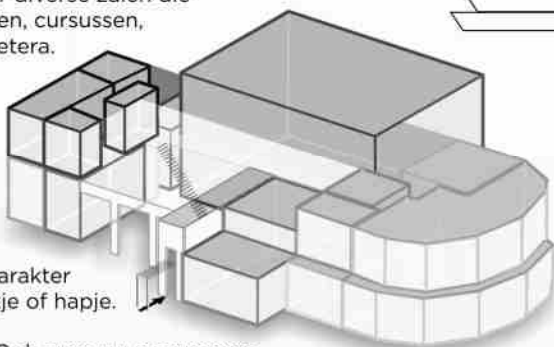
ONTMOETINGSPLAATS \ ZALENVERHUUR \ LEESSTEK \ EXPOSITIE
FILM \ EVENEMENTEN \ TONEELZAAL \ HAP & DRINKPLEK \ MUZIEK

SCC de Muzenval beschikt over diverse zalen die geschikt zijn voor vergaderingen, cursussen, bijeenkomsten, workshops etcetera.

Ook is er een theaterzaal met 350 zitplaatsen waarin alle faciliteiten aanwezig zijn voor uw productpresentaties, bedrijfsvoorstelling of seminars.

De foyer biedt met zijn open karakter voldoende rust voor een drankje of hapje.

Wij denken graag met u mee. Ook over uw programma.
Neem gerust contact op om uw wensen kenbaar te maken.

DIJK 7
5521 AW EERSEL **WWW.MUZENVAL.NL** 0497-515997
INFO@MUZENVAL.NL